

Česká republika

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Příbáně, soudce zpravodaje Martina Smolka a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti stěžovatelů **J. Š. a L. Š.**, zastoupených Mgr. Filipem Hajným, advokátem, sídlem Rybná 678/9, Praha 1, proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 18 Co 41/2026-8305 ze dne 9. února 2026 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 č. j. 60 P 133/2020-8236 ze dne 29. prosince 2025, za účasti **Obvodního soudu pro Prahu 3 a Městského soudu v Praze** jako účastníků řízení, a dále **a) nezletilého L. N. R.**, zastoupeného X, opatrovníci, **b) V. M.**, zastoupené Mgr. Rostislavem Buczykem, advokátem, sídlem Rubešova 83/10, Praha 2, **c) J. R.**, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

- I. Usnesením Městského soudu v Praze č. j. 18 Co 41/2026-8305 ze dne 9. února 2026 a usnesením Obvodního soudu pro Prahu 3 č. j. 60 P 133/2020-8236 ze dne 29. prosince 2025 bylo porušeno základní právo stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Tato rozhodnutí se proto ruší.**

Odůvodnění:

I.

Úvod

1. Ústavní soud řeší v tomto nálezu situaci, kdy praprarodiče žádají o vydání předběžného opatření za účelem zajištění styku s prapravnukem mimo jiné s ohledem na svůj věk, resp. v případě stěžovatele na svůj zdravotní stav. Jsou vedeni obavou, že právě s ohledem na svůj věk se nemusí rozhodnutí ve věci samé dožít, a právo styku s dítětem už tak nebude moci být realizováno, byť by bylo v jeho nejlepším zájmu.
2. Ústavní soud shledal porušení základních práv ve dvou ohledech. První z nich se týká skutečnosti, že obecné soudy zatížily svá rozhodnutí nepřezkoumatelností. Vůbec, potažmo zcela nedostatečně se totiž vypořádaly s argumenty, kterými stěžovatelé tvrdili a prokazovali naléhavou potřebu zatímní úpravy styku s dítětem, tedy právě jejich vysoký věk, nejlepší zájem dítěte a zdravotní stav stěžovatele.
3. Navíc obecné soudy nevyvinuly žádné úsilí k zjištění stanoviska nezletilého k jeho budoucímu výchovnému uspořádání, potažmo jej *a priori* vyloučily, aniž by odůvodnily, proč jej v dotčených řízeních nebylo možné uskutečnit.

II.

Shrnutí skutkových a procesních okolností

4. Stěžovatelé jsou maternální praprarodiče vedlejšího účastníka a) („nezletilý“). Nezletilý se nachází v převážné péči vedlejšího účastníka c) („otec nezletilého“) a jeho styk s vedlejší

účastníci b) („matka nezletilého“) je upraven předběžným opatřením. Toto opatření stanoví asistovaný styk nezletilého s jeho matkou v rozsahu 2 hodin jednou za 14 dní. Ústavní stížností se stěžovatelé domáhají zrušení v záhlaví označených usnesení a tvrdí, že jimi byla porušena jejich práva podle čl. 7, čl. 10 odst. 2, čl. 31, čl. 32 odst. 1 a 4, čl. 36 odst. 1 a 2, čl. 37 odst. 2 a 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod („Listina“); čl. 3 odst. 1, 2 a 3, čl. 5, čl. 6 odst. 2, čl. 8 odst. 1, čl. 12 odst. 1 a 2, čl. 16, čl. 18 odst. 1, čl. 19, čl. 24 odst. 1 a odst. 2 písm. b), čl. 37 písm. a) Úmluvy o právech dítěte; čl. 3, čl. 5, čl. 6 odst. 1 a 2, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

5. Stěžovatelé se návrhem podaným u Obvodního soudu pro Prahu 3 („obvodní soud“) domáhali vydání předběžného opatření, které mělo zatímně upravit rozsah styku mezi stěžovateli a nezletilým. Potřebu zatímní úpravy odůvodnili stěžovatelé svým vysokým věkem a odmítavým postojem ke spolupráci ze strany otce nezletilého, nejlepším zájmem dítěte a nemožností stěžovatele účastnit se ze zdravotních důvodů probíhajícího asistovaného styku mezi nezletilým a jeho matkou a babičkou. Soud prvního stupně shledal, že stěžovatelé neunesli břemeno tvrzení a břemeno důkazní a návrh usnesením uvedeným v záhlaví zamítl.

6. Proti usnesení obvodního soudu podali stěžovatelé odvolání k Městskému soudu v Praze („odvolací soud“). Ve svém podání argumentovali zejména nesprávným posouzením změny poměrů (která dle jejich názoru odůvodňovala potřebu zatímní úpravy) a nepřihlídnutím k nejlepšímu zájmu dítěte ze strany soudu. Odvolací soud dospěl k názoru, že stěžovatelé neunesli důkazní břemeno a napadeným usnesením rozhodnutí obvodního soudu potvrdil.

III.

Argumentace stěžovatelů

7. Stěžovatelé svou argumentaci rozdělují do několika bodů. Jádrem argumentace ústavní stížnosti je námitka nedostatečného posouzení nejlepšího zájmu dítěte stran obecných soudů. Stěžovatelé ve své ústavní stížnosti podrobně rekapitulují dosavadní průběh řízení a odkazují na trvající spor mezi rodiči nezletilého [vedlejší účastníci b) a c)]. Argumentují poškozováním zdraví a zdravého vývoje nezletilého ze strany jeho otce a blízkým citovým vztahem nezletilého ke stěžovatelům. Mají tak za to, že současná situace je v rozporu s nejlepším zájmem nezletilého a obecné soudy se s touto skutečností v rámci svého posouzení návrhu stěžovatelů na vydání předběžného opatření dostatečně a adekvátně nevypořádaly. Stěžovatelé dále obecným soudům vytýkají odeprání participačních práv nezletilému a porušení jeho práva být v řízení slyšen.

8. Další stěžejní námitkou stěžovatelů je nedostatečné odůvodnění rozhodnutí obecných soudů. Ty se, dle mínění stěžovatelů, nedostatečně vypořádaly se všemi skutkovými okolnostmi případu a nereflektovaly argumenty stěžovatelů, a zatížily tak svá rozhodnutí prvky svévole, čímž podle nich došlo k vyprázdnění jejich práva na soudní ochranu a spravedlivý proces.

9. Stěžovatelé dále argumentují šikanózním postupem vůči jejich osobám, kdy obecné soudy trvají na asistovaném styku nezletilého se stěžovateli za podmínek, které tento styk vzhledem ke zdravotnímu stavu stěžovatelů činí *de facto* nemožným. Na tuto argumentaci stěžovatelé navazují a okrajově namítají diskriminaci stěžovatelů stran obecných soudů čistě na podkladu jejich vztahu k matce nezletilého.

10. Poslední námitkou stěžovatelů je absence řádného zastoupení nezletilého v řízení před obecnými soudy. Stěžovatelé namítají podjatost kolizní opatrovnice, jež byla nezletilému jmenována. Tato podjatost má spočívat v osobní zainteresovanosti kolizní opatrovnice na výsledku sporu, neboť prokazatelně vystupuje jako jedna z poškozených v trestním řízení s matkou nezletilého.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

11. Ústavní stížnost byla podána včas oprávněnými stěžovateli (§ 72 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu) a není nepřijatelná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*). Stěžovatelé jsou řádně zastoupeni advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný.

V.

Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatelů

12. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost účastníkům a vedlejším účastníkům k vyjádření.

13. **Obvodní soud pro Prahu 3** možnosti vyjádřit se ke stížnosti ve stanovené lhůtě nevyužil.

14. **Městský soud v Praze** ve svém vyjádření uvedl, že v řízení nikterak nebylo osvědčeno, že by nezletilý měl ke stěžovatelům citový vztah intenzity předpokládaný ustanovením § 927 občanského zákoníku, tedy takový vztah, aby bylo zřejmé, že by absence styku s těmito osobami pro nezletilého znamenala újmu. Uvádí, že první konkrétní zmínka o kontaktu stěžovatelů s nezletilým se objevila až v souvislosti s oslavou jeho 10. narozenin. Dále se soud vyjadřuje k argumentaci stěžovatelů ohledně jejich věku, který má dokládat potřebu zatímní úpravy poměrů. Soud přiznává, že věk a zdravotní stav stěžovatelů není zcela bez významu, nicméně má za to, že tato fakta sama o sobě nezakládají nárok na nařízení požadovaného předběžného opatření, není-li současně osvědčeno, že takové opatření odpovídá nejlepšímu zájmu nezletilého. Konstatoval také, že při posuzování návrhů stěžovatelů vycházel z aktuální situace nezletilého a zohlednil rovněž skutečnost, že vztah stěžovatelů k nezletilému nebyl v řízení dostatečně konkretizován.

15. **Kolizní opatrovnice nezletilého** se ve svém vyjádření omezila na zopakování dosavadního průběhu řízení před obecnými soudy a vyjádření názoru, že v nejlepší zájmu nezletilého by bylo nalézt takové řešení, které by při respektování účelu již nařízeného asistovaného styku umožnilo současné zachování rodinných vazeb nezletilého k širší rodině z matčiny strany.

16. **Vedlejší účastnice b)** ve svém vyjádření uvedla, že se ztotožňuje s ústavní stížností stěžovatelů. Nad rámec tohoto toliko vyjádřila své pochybnosti ohledně nepodjatosti kolizní opatrovnice nezletilého.

17. **Vedlejší účastník c)** Ústavnímu soudu sdělil, že v posuzované věci nebude uplatňovat práva vedlejšího účastníka.

18. Ústavní soud zaslal všechna vyjádření **stěžovatelům k replice**. Stěžovatelé ve svém vyjádření v zásadě opakují svou argumentaci obsaženou v ústavní stížnosti. Nesouhlasí ale s tvrzením odvolacího soudu, že by spis neobsahoval reference a důkazy ohledně jejich blízkého vztahu s nezletilým. Tyto důkazy se podle nich dají datovat již do roku 2017.

VI.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

19. Ústavní soud připomíná, že posouzení podmínek pro vydání předběžného opatření je především věcí obecných soudů, neboť závisí na konkrétních okolnostech případu. Ústavní soud tak obecně k přezkumu rozhodování obecných soudů o předběžných opatřeních zastává zdrženlivý postoj. Předběžná opatření mají pouze dočasnou povahu, nezasahují konečným způsobem do práv a povinností účastníků a nepředjímají výsledek řízení ve věci samé (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 3193/24 ze dne 23. dubna 2025, bod 34).

20. Vzhledem ke specifické povaze rozhodnutí o předběžných opatřeních je Ústavní soud podrobuje toliko tzv. omezenému testu ústavnosti. Ústavní soud tak zkoumá, zda vydané předběžné opatření mělo zákonný podklad, bylo vydáno příslušným orgánem, a zda není projevem svévole ve smyslu čl. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny (nález sp. zn. IV. ÚS 324/26 ze dne 3. června 2026, bod 13).

21. Pojem svévole Ústavní soud ve své ustálené judikatuře interpretoval jako extrémní nesoulad právních závěrů s vykonanými skutkovými a právními zjištěními, dále ve smyslu nerespektování kogentní normy, interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (příkladem čehož je i přepjatý formalismus), jakož i interpretace a aplikace zákonných pojmů v jiném než zákonem stanoveném a právním myšlením konsensuálně akceptovaném významu a konečně ve smyslu rozhodování bez bližších kritérií či alespoň zásad odvozených z právní normy (srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 351/04 ze dne 24. listopadu 2004).

22. Zároveň lze za svévoli považovat extrémní porušení práva na spravedlivý proces. Právo na spravedlivý proces má totiž v podmínkách právního státu důležité postavení a jeho záruka patří k základním principům každé demokratické společnosti, neboť bez garancí skutečně spravedlivého procesu by jakákoliv reálná ochrana práv byla iluzorní (srov. blíže např. nález sp. zn. II. ÚS 2121/14 ze dne 30. září 2014).

23. Ústavní soud proto ve světle těchto východisek posoudil ústavní stížnost, napadená rozhodnutí, vyjádření účastníků a vedlejších účastníků a vyžádaný spisový materiál a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. Ve svém posouzení se Ústavní soud zaměřil na dva stěžejní důvody, kterými obecné soudy zatížily svá rozhodnutí prvky svévole.

VI. 1

Nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí

24. Jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces je požadavek na řádné odůvodnění rozhodnutí. Přestože se nároky na takové odůvodnění mohou lišit podle povahy řízení, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno a specifických okolností konkrétního případu, Ústavní soud vztahuje požadavek řádného odůvodnění i na rozhodnutí vydaná v řízení o předběžném opatření (nález sp. zn. I. ÚS 3193/24, ze dne 23. dubna 2024, bod 39; nález sp. zn. III. ÚS 1858/24 ze dne 8. října 2024). Chybí-li v rozhodnutí řádné odůvodnění, zapříčiní to nejen jeho nepřezkoumatelnost, ale zpravidla i jeho protiústavnost (nález sp. zn. I. ÚS 3169/19 ze dne 31. března 2020, bod 25). Nepřezkoumatelnost soudních rozhodnutí považuje Ústavní soud za důvod k jejich zrušení. Ačkoli si je Ústavní soud vědom specifické povahy rozhodování o předběžných opatřeních, kdy soudy rozhodují bez jednání a v krátkých lhůtách a požadavky na odůvodnění rozhodnutí tak jsou sníženy, nelze na ně plně rezignovat.

25. Do požadavku řádného odůvodnění rozhodnutí patří i jeho vnitřní nerozpornost. Předmětné rozhodnutí musí být postaveno na logických závěrech vycházejících ze zjištěného skutkového stavu a zároveň si jednotlivé závěry nemohou navzájem odporovat. Samozřejmě nikoli každá vnitřní rozpornost odůvodnění zakládá bez dalšího neústavnost napadeného rozhodnutí. Avšak v případě, kdy se týká posouzení klíčové otázky, na které rozhodnutí soudů stojí, nabývá vnitřní rozpornost ústavněprávního významu. Předcházení vnitřní rozpornosti odůvodnění soudních rozhodnutí přitom není samoučelnou hodnotou. Vnitřně rozporné odůvodnění mate účastníky řízení, jejichž procesní obrana se tím znesnadňuje, jelikož důvody rozhodnutí pro ně nejsou seznatelné a kontrolovatelné.

26. Vnitřně rozporně postupoval v posuzované věci již obvodní soud. Ústavní soud si je vědom toho, že napadené usnesení bylo vydáno v řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření, v němž jsou nároky na rozsah odůvodnění ve srovnání s rozhodnutím ve věci samé nižší. Snížené nároky však soud nezabývají povinnosti reagovat na konkrétní tvrzení, jimiž stěžovatelé potřebu zatímní úpravy poměrů odůvodňují.

27. Stěžovatelé opřeli potřebu zatímní úpravy poměrů o tři konkrétní okolnosti: o blízký citový vztah k nezletilému vedlejšímu účastníku a); o svůj pokročilý věk (84 a 86 let), s nímž spojovali obavu, že se rozhodnutí ve věci samé nedožijí; a konečně o skutečnost, že stěžovatel se pro svůj zdravotní stav nemůže zúčastnit asistovaného styku.

28. Obvodní soud přesto uzavřel, že stěžovatelé netvrdí, proč a z jakých důvodů právě nyní urychleně potřebují předběžným opatřením upravit zatímně poměry. Tento závěr je v přímém rozporu s obsahem samotného napadeného usnesení, kde obvodní soud výše uvedené důvody sám v rekapitulaci návrhu stěžovatelů zmiňuje. Nevypořádal se s nimi přitom ani stručně. Neuvedl, proč je nepovažuje za způsobitelné naléhavou potřebu zatímní úpravy poměrů odůvodnit. Rozhodnutí obvodního soudu je tak nepřezkoumatelné a porušuje právo stěžovatelů na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

29. Obdobně protiústavně postupoval i odvolací soud, který v bodě 9 napadeného usnesení plně odkázal na odůvodnění obvodního soudu. Takový postup je ústavně přípustný pouze za podmínky, že samotné rozhodnutí soudu prvního stupně lze považovat za dostatečně odůvodněné (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Boldea proti Rumunsku* ze dne 15. února 2007, č. 19997/02, § 33). Tato podmínka v posuzované věci naplněna nebyla. Odvolací soud tak vadu odůvodnění nezhojil, nýbrž ji převzal za svou.

30. Odvolací soud navíc zatížil své rozhodnutí vlastní vnitřní rozporností. Zatímco odůvodnění, na něž odkazuje a které označuje za logické a dostatečné, stojí na závěru, že stěžovatelé neunesli břemeno tvrzení a břemeno důkazní, sám odvolací soud v bodě 11 napadeného usnesení dovozuje, že stěžovatelé neunesli pouze břemeno důkazní. Tyto závěry vedle sebe obstát nemohou. Břemeno důkazní se pojmově uplatní až ve vztahu k tvrzením, která byla uplatněna. Konstatuje-li odvolací soud, že stěžovatelé svá tvrzení o okolnostech odůvodňujících potřebu zatímní úpravy poměrů neprokázali, sám tím připouští, že taková tvrzení uplatnili, čímž tak vyvrací závěr, s nímž se současně ztotožnil.

31. Konečně nelze odvolacímu soudu přisvědčit ani v jeho argumentu, podle kterého ze zprávy o asistovaném styku ze dne 21. července 2025 vyplývá, že je jim styk s nezletilým umožňován. Tato okolnost sama o sobě neodpovídá na otázku, kterou stěžovatelé nastolili. Jejich tvrzení se totiž týkalo skutečnosti, že se styku s nezletilým stěžovatel pro svůj zdravotní stav a pro bezbariérovou nedostupnost prostor, v nichž je realizován, fakticky nemůže účastnit. Právo na styk přitom musí být zajištěno reálně, nikoli pouze formálně. Odvolací

soud se však otázkou, zda tvrzená nemožnost účastnit se asistovaného styku sama nezakládá potřebu zatímni úpravy dotčených vztahů, vůbec nezabýval.

VI. 2

Nepřihlédnutí k nejlepšímu zájmu dítěte z důvodu nezjištění jeho názoru

32. Obecné soudy porušily právo stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny i tím, že dostatečně v řízení nezohlednily nejlepší zájem dítěte z důvodu opomenutí povinnosti zjistit jeho názor.

33. Podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými, nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány. Tato interpretace čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte byla opakovaně potvrzena v judikatuře Ústavního soudu, podle níž má právo vyplývající z odkazovaného ustanovení povahu základního práva, a lze se ho tedy dovolat i před Ústavním soudem (srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 3060/25 ze dne 15. dubna 2026).

34. Požadavek nejlepšího zájmu dítěte se promítá i do roviny procesní. Z odůvodnění rozhodnutí musí být zřejmé, že nejlepší zájem dítěte byl skutečně předním hlediskem při rozhodování soudu. Z tohoto rozhodnutí tak musí vyplývat, co soud považoval za nejlepší zájem dítěte a na základě jakých kritérií k takovému závěru dospěl, případně jakým způsobem byl nejlepší zájem dítěte poměřován s jinými zájmy či právy (nález sp. zn. II. ÚS 1626/22 ze dne 15. srpna 2022, bod 46). Při hledání nejlepšího zájmu dítěte (zejména jde-li o uspořádání vztahů při péči o ně, či styku s ním) je důležitým hlediskem přímo názor daného dítěte.

35. Ústavní soud zdůrazňuje, že povinnost soudu zjistit si názor nezletilých neplatí absolutně. Je však třeba vycházet z toho, že práva nezletilých dle čl. 12 Úmluvy o právech dítěte platí v jakémkoliv soudním řízení, které se jich týká (srov. k tomu rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *M. a M. proti Chorvatsku* ze dne 3. září 2015, č. 10161/13, § 181; ve věci *N. TS. proti Gruzii* ze dne 2. února 2016, č. 71776/12, § 72), čemuž ostatně plně odpovídá i formulace § 867 občanského zákoníku. Naopak neumožnění dítěti uplatnit toto právo tak připadá v úvahu jen tehdy, je-li to v jeho nejlepším zájmu či není-li to fakticky možné, např. hrozí-li okamžité nebezpečí z prodlení, nebo je příliš útlého věku (srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Plaža proti Polsku* ze dne 25. ledna 2011, č. 18830/07, § 71).

36. Nebrání-li tomu vážný důvod uvedený v předchozím odstavci, je proto nutné zjišťovat názor nezletilého i v řízení o vydání předběžného opatření (nález sp. zn. II. ÚS 2225/23 ze dne 1. listopadu 2023, bod 21; nález sp. zn. II. ÚS 1626/22 ze dne 15. srpna 2022, bod 49; ostatně od 1. ledna 2026 nahradil zákonodárce v obdobných případech předběžné opatření tzv. prozatímním rozhodnutím, které podle § 465b odst. 2 z. ř. s. nelze vydat, aniž by nezletilému byla dána možnost vyjádřit se). Pokud tak obecné soudy nepostupují, porušují tím právo nezletilého zúčastnit se řízení a sdělit své stanovisko dle čl. 9 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte a jeho právo být slyšen v soudním řízení dle čl. 12 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte, jakož i právo na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

37. Uplatnění výše uvedených práv dítěte nemůže být na újmu skutečnost, že jejich porušení v řízení nenamítá sám nezletilý. Ústavní soud ve své judikatuře totiž konzistentně opakuje, že nezohlední-li obecné soudy náležitě nejlepší zájem dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, může tím dojít k porušení práva na spravedlivý proces rodičů, kteří se jej pak mohou dovolat před Ústavním soudem (viz např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 827/18 ze dne

10. dubna 2018; sp. zn. I. ÚS 1096/23 ze dne 22. listopadu 2023, bod 29; sp. zn. IV. ÚS 3446/24 ze dne 19. března 2025, bod 22). Vzhledem k tomu, že nejlepší zájem dítěte má být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, lze k obdobnému závěru o možném porušení práva na spravedlivý proces dojít i u jiných osob (včetně prarodičů), kterým občanský zákoník přiznává právo na styk s nezletilým (srov. § 927 občanského zákoníku).

38. K tomuto závěru ostatně Ústavní soud dospěl již ve své dřívější judikatuře, v níž shledal porušení práva na spravedlivý proces u stěžovatelů (prarodičů nezletilého) právě proto, že obecné soudy nedostatečně zvážily nejlepší zájem dítěte (nález sp. zn. II. ÚS 395/22 ze dne 28. července 2022). Tytéž závěry se uplatní i v nyní posuzované věci. Nebyl-li nejlepší zájem dítěte obecnými soudy řádně zohledněn, mohlo tím dojít k zásahu do práva na spravedlivý proces stěžovatelů, kteří jsou prarodiči nezletilého, a ti se tak mohou přímo domáhat ochrany svých práv před Ústavním soudem.

39. Obecným soudům lze v tomto ohledu vytknout, že nevyvinuly žádné úsilí k zjištění stanoviska nezletilého k jeho budoucímu výchovnému uspořádání a na výše uvedená východiska zcela rezignovaly. Odvolací soud v této souvislosti dokonce výslovně tvrdí, že „k zjišťování názoru nezletilého nemůže sloužit institut předběžných opatření, ale řádné řízení“. Takové tvrzení je v přímém rozporu s výše uvedenými východisky potvrzenými judikaturou Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva. Skutečnost, že věc byla rozhodována v řízení o předběžném opatření, sama o sobě nezakládá důvod, pro který by mělo být od zjištění názoru nezletilého upuštěno.

40. Obecné soudy nebyly povinny v řízení o předběžném opatření zjišťovat názor nezletilého, pokud nastala některá ze situací uvedených výše. V takovém případě ovšem bylo jejich povinností takový postup ve svých rozhodnutích odůvodnit. Obvodní soud se ke zjišťování názoru nezletilého vůbec nevyjádřil, odvolací soud se pak vyjádřil způsobem uvedeným výše, tedy v přímém rozporu s východisky institutu zjišťování názoru dítěte. Ze spisového materiálu přitom nelze ani implicitně dovodit, že by zjišťování názoru nezletilého v dotčeném případě bránilo vážné důvody. Upření práva slyšení nezletilému tak Ústavní soud považuje za rozporné s nejlepším zájmem dítěte, které nelze ústavně aprobovat.

VI. 3

Námitka podjatosti kolizní opatrovnice

41. Závěrem Ústavní soud podotýká, že naopak nelze přisvědčit námitce stěžovatelů, co se týče možné podjatosti kolizní opatrovnice nezletilého. Vzhledem k pravomocnému usnesení Městského soudu v Praze č. j. 18 Co 152, 209/2025-7765 ze dne 26. června 2025, který se podrobně zabýval možnou kolizí zájmu nezletilého a kolizní opatrovnice, nepovažuje Ústavní soud tuto námitku stěžovatelů za důvodnou a blíže se jí v rámci svého přezkumu nezabýval.

VI.

Závěr

42. Z uvedených důvodů proto Ústavní soud ústavní stížnosti stěžovatelů vyhověl, neboť je toho názoru, že obecné soudy napadenými rozhodnutími nerespektovaly jejich právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto napadená rozhodnutí zrušil podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

43. Úkolem obecných soudů bude posoudit daný případ znovu, přičemž jsou vázány právním názorem Ústavního soudu v tom směru, že při rozhodování o úpravě výchovných poměrů nezletilého budou povinny zohlednit výše uvedená ústavněprávní kritéria ve vztahu ke konkrétním okolnostem daného případu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 31. srpna 2026

Jiří Příbán
předseda senátu